

Nr 409.

Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående inköp av en fastighet för generalkonsulatet i Hamburg samt iordningsställande av densamma; given Stockholms slott den 12 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen dels medgiva, att mot ett pris av 544,000 tyska riksmark må för svenska statens räkning förvärvas fastigheten Alsterufer 15, Hamburg, i och för användning till kanslilokaler för därvarande generalkonsulat samt bostad åt generalkonsuln,

dels för gäldande av köpeskillingen, motsvarande 39,440 kronor, och för bestridande av kostnader, förenade med köpet, likasom med fastighetens iordningsställande för sitt ändamål, 30,000 kronor, å tilläggsstat för 1920 anvisa ett reservationsanslag av 69,440 kronor,

dels ock besluta, att från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, skall ske sådan ändring i gällande lönestat, att generalkonsuln i Hamburg skall mot ett avdrag av 2,000 kronor å det till honom utgående ortstillägg åtnjuta fri bostad uti ifrågavarande fastighet samt att i stället för den för närvarande till honom utgående kontorskostnadsersättning av 3,000 kronor skall utgå ersättning för kanslilokalernas och bostadens uppvärmning med högst 1,000 kronor om året.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

*Utdrag ur protokoll över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholm slott den
12 mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena frih. PALMSTIERNA,
Statsråden: UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Herr ministern för utrikes ärendena anförde:

I skrivelse den 20 januari innevarande år har t. f. generalkonsuln i Hamburg inkommit med förslag till inköp av en fastighet, vilken skulle användas för att bereda lokaler åt därvarande generalkonsulat samt bostad åt generalkonsuln. Till stöd för denna sin hemställan har t. f. generalkonsuln i huvudsak anfört följande:

*T. f. general-
konsulns
i Hamburg
yttrande.*

»I Hamburg liksom de flesta större städer i Europa gör sig för närvarande en stark bostadsbrist gällande. Bostadsbristen, som från myndigheternas sida föranlett vidtagandet av utomordentliga åtgärder bl. a. tvångsinkvartering i ensamhus och större våningar, är, av alla tecken att döma, icke någon övergående företeelse, utan torde för en längre tid framåt vara att räkna med.

Med hänsyn såväl till de svårigheter, som vid ombyte av generalkonsul kunna möta för den nytillträdande befattningshavaren att finna lämplig bostad, som ock andra omständigheter, vilka redan nu göra sig gällande, anser jag mig böra väcka förslag om vidtagande av åtgärder i syfte att genom inköp för svenska staten av en fastighet härstädes för framtiden tillförsäkra ej mindre innehavaren av generalkonsulsposten en representativ och rymlig bostad än även generalkonsulatets kansli en välbelägen och jämväl i övrigt lämplig lokal.

Bland de omständigheter, som, enligt vad förut antytts, redan nu komma i betraktande vid bedömandet av frågan angående önskvärdheten av ett husförvärf, torde först och främst böra anföras den i Tyskland rådande kolbristen. På grund av kolbristen och därav föranledd inskränkning i centraluppvärmningen äro såväl generalkonsulns ämbetsrum som större delen av den nuvarande t. f. befattningshavarens våning vintertid knappast beboeliga. Detta är en olägenhet, mot vilken tyvärr icke den omständigheten kan råda bot, att härvarande myndigheter för uppvärmning av de två rum i våningen, som äro försedda med eldstäder, ställt till förfogande ett parti kol, tillräckligt för värnehållning under hela vintern av ett medelstort hus. Hur länge kolbristen kan fortfara, är en fråga, som för närvarande icke torde kunna tillfredsställande besvaras. Det är ju att hoppas, att den ökning i kolproduktionen, som för Tyskland är ett livsvillkor, icke länge skall utebliva. Att koltillförseln under de närmaste åren kommer att uppvisa en så avsevärd stegring, att den vintertid fullt kan tillgodose värmebehovet i kontorshus sådana som det, i vilket generalkonsulatets nuvarande kanslilokal är inrymd, är däremot knappast att vänta.

Då jag endast tillfälligt upprätthåller generalkonsulsbefattningen härstädes, skulle jag oavsett de förhållanden, som ovan berörts, icke ansett mig böra upptaga frågan om ett husköp härstädes, därest icke den gällande låga markkursen nu erbjöde ett tillfälle, som säkerligen icke återkommer, att ordna frågan på ett ur ekonomisk synpunkt förmånligt sätt.»

Sedan t. f. generalkonsuln därefter lämnat en översikt över de olika fastigheter, som eventuellt genom läge och beskaffenhet i övrigt kunde ifrågakomma, föreslår han i sin skrivelse, att huset nr 15 Alsterufer måtte inköpas, då det dels kunde förvärfvas för billigt pris, dels i övrigt vore lämpligt.

Slutligen anför t. f. generalkonsuln följande:

»Vid bedömandet av frågan om lämpligheten av ett husköp bör givetvis hänsyn tagas till den betydelse, härvarande generalkonsulat kan väntas få under de förändrade förhållanden kriget eller rättare fredsvillkoren medfört för Hamburgs vidkommande. Ehuru med skäl kan ifråga-

sättas, huruvida Hamburg någonsin kan återvinna sin ställning som kontinentens förnämsta handelsstad, torde dock tvivel icke råda om, att Hamburg allt fortfarande kommer att förbliva tyska rikets viktigaste export- och importhamn och sätet för en omfattande handel. Dess betydelse för handeln på Tjecko-Slovakien torde ej heller böra underskattas. Med hänsyn härtill och om man jämväl tager i betraktande, att i Hamburg med omnejd talrika svenskar äro bosatta, vilket förhållande föranlett upptagandet av frågan om bildandet av en svensk församling härstädes, torde generalkonsulsposten här fortfarande böra få anses vara av den betydenhet, att tanken på förvärv av ett konsulathus väl låter försvara sig.»

*Ministerns i
Berlin yt-
rande.*

Ministern i Berlin, vilken hade satts i tillfälle att med anledning av t. f. generalkonsulns förslag avgiva yttrande, har tillstyrkt detsamma och särskilt framhållit, att det icke kunde råda tvivel om, att Hamburg städse komme att bibehålla sin plats som Tysklands viktigaste export- och importhamn och även framdeles hava stor betydelse för Sveriges handel.

De skäl för inköp av en fastighet för svenska generalkonsulatets i Hamburg räkning, som sålunda av t. f. generalkonsuln anförts, syntes värda beaktande, i synnerhet som det inköpspris, han ställt i utsikt, syntes synnerligen förmånligt. Förr ministern för utrikes ärendena beslöt därför att hos Byggnadsstyrelsen hemställa om utsändandet av en arkitekt med uppdrag att dels undersöka den ifrågakommande byggnadens ändamålsenlighet och värde, dels, i den mån sådant vore möjligt, utföra beräkningar rörande de kostnader, byggnadens iordningsställande för det tilltänkta ändamålet kunde komma att draga.

Med anledning av denna framställning avreste arkitekten Torben Grut den 28 sistlidne januari till Hamburg, där han företog besiktning av de olika fastigheter, vilka eventuellt ansågos kunna ifrågakomma för inköp. Förutom egendomen Alsterufer 6, vilken emellertid icke på grund av ägarens anspråk kunde förvärfvas, har arkitekten Grut ansett endast det av t. f. generalkonsuln föreslagna huset Alsterufer nr 15 böra komma i åtanke.

I sitt till Byggnadsstyrelsen den 5 nästlidne februari avgivna yttrande rörande resultatet av sin tjänsteresa, anför arkitekten Grut beträffande fastigheten Alsterufer nr 15 i huvudsak följande:

*Arkitekten
Gruts yt-
rande.*

»Alsterufer nr 15 försäljes på offentlig auktion den 10 februari. In-teckningar finnas till belopp Mark 150,000. Brandförsäkringen är Mark 145,860 (Mark till pari). Tomtytan är 700,1 kvadratmeter.

Huset innehåller:

I bottenvåningen: Förrum med marmortrappa, nedre hall, från vil-

ken leder en bekväm marmortrappa upp till övre hall, vidare i botten-våningen fyra stora, synnerligen väl utstyrda rum, samtliga med smakfullt stjärnparkettgolv av högsta kvalitet, dubbeldörrar av jakaranda, ett av rummen har en rikt skuren ekpanel, vidare

I våningen 1 trappa upp: Fem stora rum, badrum i mohrisk stil, W. C., 2 balkonger (dörrar av jakaranda).

I våningen 2 trappor upp: Fem stora rum, badrum, W. C.

I våningen 3 trappor upp: Stor, rymlig vind.

I källarvåningen: Kök, diskkök, 2 skafferier, 2 jungfrukammare, tvättkällare, vinkällare, förrådsrum, pannrum för värmeledning omfattande bottenvåningen och en del av våningen 1 tr. upp.

Tomtens inre del upptages av en trädgård med vackra träd och omgiven av andra trädgårdar.

Husets karaktär gör det ganska lämpligt till generalkonsulat. Fasad-
den är i behov av målning, men icke förfallen. Husets inre är väl bibehållet.

Bottenvåningen kan med ringa påkostning i enbart målning göras till förträffliga lokaler för generalkonsulat.»

Våningen en trappa upp, som nu är sovrumsvåning, kan enligt av arkitekten Grut senare utarbetat förslag med relativt små kostnader iordningställas så, att den fyller lämpliga anspråk i representationshänseende, och våningen två trappor upp kan lätteligen apteras till sovrumsrum. Inredning av mera ändamålsenliga rum för tjänare än de nuvarande samt övriga anordningar, bl. a. värmeledningens mera ekonomiska utnyttjande inom fastigheten, skulle jämväl utan alltför stora kostnader kunna vidtagas. Arkitekten Grut anser med framhållande likväl av att fluktationerna i fråga om byggnadskostnaderna för närvarande äro avsevärda i Tyskland, att nödiga ändringar av huset skulle kunna vidtagas för ett sammanlagt belopp av 30,000 kronor.

Beträffande fastigheten i fråga anför arkitekten Grut vidare, att dess värde i kronor framgår av tomtytan 700 kvadratmeter samt brandförsäkringssumman före kriget. Under här rådande förhållanden skulle en byggnad som denna näppeligen kunna byggas under 400,000 svenska kronor, vartill tomtens värde borde läggas.

Läget vore utan gensägelse Hamburgs vackraste samt synnerligen centralt och lämpligt för konsulat. Över Lombardsbrücke komme man lätt och hastigt till hamnområdena, och det vore endast några minuters väg till affärscentra kring rådhuset.

Egendomens förvärvande måste anses som synnerligen tillrådligt för beredande av lämpliga lokaler till vårt generalkonsulat.

Förvärvande av egen fastighet torde vara så mycket mera önskvärt, som det vore ytterst svårt att få hyra lägenhet, då bostadsransonering rådde i Hamburg.

Såsom jag anført, skulle ifrågavarande fastighet försäljas å offentlig auktion den 10 nästlidne februari. Arkitekten Grut återvände från sin resa först den 4 och hans utlåtande förelåg den 5 samma månad. Tiden tillät alltså icke inhämtandet av riksdagens samtycke till köpet. Dåvarande ministern för utrikes ärendena ansåg sig därför, efter att under hand hava inhämtat Byggnadsstyrelsens mening samt föredragit frågan i statsrådsberedning, böra på eget ansvar telegrafiskt bemyndiga generalkonsuln att låta inropa fastigheten, därest kostnaden för densamma icke överstege visst angivet belopp. Han åtog sig därvid risken att, därest riksdagen ej skulle anse lämpligt, att fastigheten förvärvades för statens räkning, för egen del behålla densamma.

Vid auktionen förvärvades fastigheten till ett belopp av 544,000 Mark. För att bliva giltigt måste köpet godkännas av Nachlassgericht i Hamburg, vilket enligt meddelande från t. f. generalkonsuln ägt rum. Vidare måste tillstånd att besitta fastigheten utverkas av hamburgska regeringen för att lagfart skulle kunna erhållas. Sådant tillstånd har enligt telegram från t. f. generalkonsuln den 9 innevarande mars numera lämnats, och köpesumman erlades omedelbart därefter samt uppgick enligt gällande kurs till 39,440 kronor.

Husförvärvet är förenat med vissa avgifter, nämligen 2 % Grunderwerbsteuer och 1 % dylik skatt till Hamburgska staden. Härtill komma eventuellt kostnader för lagfart, vilka emellertid icke kunna väntas uppgå till något mera avsevärt belopp.

Byggnadsstyrelsens yttrande.

I skrivelse den 19 nästlidne februari har Byggnadsstyrelsen efter att hava tagit del av arkitekten Gruts utlåtande rörande fastigheten ävensom av övriga handlingar i ämnet meddelat, att styrelsen för sin del icke hade något att erinra mot det verkställda inköpet för ett belopp av 544,000 Mark, vilket syntes styrelsen vara för staten synnerligen fördelaktigt. Jämväl har Byggnadsstyrelsen meddelat, att den intet har att erinra emot arkitekten Gruts förslag angående fastighetens iordningsställande.

Departementschefens yttrande.

Det måste tvivelsutan anses önskvärt, att i en stad som Hamburg, vilken alltid torde komma att spela en viktig roll i Sveriges förbindelser med utlandet, åt staten förvärva en fastighet, i vilken rymliga och ändamålsenliga lokaler kunna beredas vårt generalkonsulat, och dess chef erhåller en lämplig bostad. De omständigheter, t. f. generalkonsuln åberopat

såsom särskilda skäl för inköp av fastigheten, nämligen rådande kolbrist, som nödgar generalkonsulatets nuvarande personal att vintertid förrätta sitt arbete i oeldade kanslilokaler, och bostadsnöden, som medför, att det torde stöta på de största svårigheter att framdeles erhålla lämplig bostad åt generalkonsuln, anser jag mig böra understryka. Härtill kommer dessutom, att hyrorna både för kontorslokaler och bostäder äro stadda i oavlätlig stegring, vilket med nuvarande kurs å riksmark ej torde vara av större betydelse, men som i framtiden kan bliva så mycket kännbarare.

Det till inköp föreslagna huset torde, såsom den förebragta utredningen ger vid handen, vara för sitt ändamål synnerligen lämpligt. Läget är ur alla synpunkter förmånligt. Byggnaden är solid och kan efter vidtagande av ändringar, som icke hava någon mera omfattande karaktär, bereda särdeles goda arbetslokaler och en värdig och väl avpassad bostad åt generalkonsuln. Kostnaden för förvärvet och nödiga reparationer skulle, såsom av det anförda framgår, uppgå till ett belopp av 69,440 kronor, vilket i förhållande till fastighetens verkliga värde måste betecknas som synnerligen ringa.

I gällande stat finnes till kontorskostnadsersättning för generalkonsulatet i Hamburg uppfört ett belopp av 3,000 kronor. Skäl finnas, såsom redan antytts, för antagandet, att detta belopp i en framtid, när markkursen förbättrats, icke skall visa sig tillräckligt. Genom fastighetens inköpande skulle utgiften för kontorskostnadsersättning bortfalla och endast ett belopp av 1,000 kronor behöva uppföras å stat till bestridandet av utgifter för eldning och lyse. Rörande sådana utgifter torde generalkonsuln dessutom böra komma i åtnjutande av den ersättning, som enligt de i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag angivna grunder kan utgå från det å tredje huvudtiteln uppförda förslagsanslaget skrivmaterialier, expenser, renskrivning, ved, ljus m. m. Det anförda innebär en besparing av ungefär 2,000 kronor.

Generalkonsuln i Hamburg torde, så länge han åtnjuter förmån av fri bostad i fastigheten, böra vidkännas ett avdrag å ortstillägget av 2,000 kronor. Bestämmelse härom torde böra införas i gällande lönestat. Efter vad jag under hand inhämtat, är den nuvarande ordinarie innehavaren av befattningen villig ingå härpå. Tidpunkten, från vilken nämnda avdrag från ortstillägget bör ske, torde böra fastställas av Kungl. Maj:t, eftersom det för närvarande icke kan exakt förutses, när reparationerna kunna vara slutförda. Enligt nu gällande markkurs överstiger visserligen beloppet betydligt, vad han för en likvärdig bostadslägenhet, om sådan kan erhållas, behöver för närvarande betala, men med hänsyn till de hyreskostnader, som

kunna beräknas för framtiden, likasom till storleken av hans löneförmåner torde detta avdrag böra anses skäligt.

Jag anser mig slutligen böra framhålla, att det anslag, som eventuellt av riksdagen kan komma att beviljas för inköp och iordningställande av här omhandlade fastighet, lämpligen torde böra erhålla karaktären av reservationsanslag, då det nämligen kan synas svårt att nu beräkna, om samtliga reparationer kunna väntas vara färdiga under loppet av 1920.

Under åberopande av, vad jag sålunda anfört, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

dels medgiva, att mot ett pris av 544,000 tyska riksmark må för svenska statens räkning förvärvas fastigheten Alsterufer 15, Hamburg, i och för användning till kanslilokaler för därvarande generalkonsulat samt bostad åt generalkonsuln,

dels för gäldande av köpeskillingen, motsvarande 39,440 kronor, och för bestridande av kostnader, förenade med köpet, liksom med fastighetens iordningställande för sitt ändamål, 30,000 kronor, å tilläggsstat för 1920 anvisa ett reservationsanslag av 69,440 kronor

dels ock besluta, att från och med dag, som av Kungl. Majt bestämmes, skall ske sådan ändring i gällande lönestat, att generalkonsuln i Hamburg skall mot ett avdrag av 2,000 kronor å det till honom utgående ortstillägg åtnjuta fri bostad uti ifrågavarande fastighet samt att i stället för den för närvarande till honom utgående kontorskostnadsersättning av 3,000 kronor skall utgå ersättning för kanslilokalernas och bostadens uppvärmning med högst 1,000 kronor om året.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet

Nils Rettig.